

CYNHADLEDD GYSWLLT RHEILFFORDD ARFORDIR Y CAMBRIAN

1 Rhagfyr 2023

Presenoldeb:

Yn bresennol:

Cyng. Dewi Owen (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Gwynfor Owen (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Anne Lloyd Jones (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Eryl Jones-Williams (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Gwilym Jones (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Louise Hughes (Cyngor Gwynedd)
Cyng. Richard Glyn Roberts (Cyngor Gwynedd)

Liz Saville Roberts (AS Dwyfor Meirionnydd)
Delyth Griffiths (Swyddfa AS Dwyfor Meirionnydd)
Cyng. J M Williams (Cyngor Sir Powys)
Ann Elias (Cyngor Sir Ceredigion)
Clare Britton (Rheilffordd Ffestiniog)
Cyng Trevor Roberts (Pwyllgor Rheilffordd Amwythig/Aberystwyth)

Tomos Roberts (Network Rail)
Charlotte Harries (Network Rail)
Tomos Davies (Heddlu Trafnidiaeth Prydain)

Lowri Haf Evans LHE (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth Cyngor Gwynedd)

1. ETHOL CADEIRYDD

PENDERFYNWYD ethol y Cynghorydd Dewi Owen yn gadeirydd y Pwyllgor hwn ar gyfer 2023/24

2. ETHOL IS-GADERYDD

PENDERFYNWD ethol y Cynghorydd Gwynfor Owen yn is-gadeirydd y Pwyllgor hwn ar gyfer 2023/24

3. YMDDIHEURIADAU:

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan Mabon ap Gwynfor (AS Dwyfor Meirionnydd), Cyng. Elfed Wyn ap Elwyn (Cyngor Gwynedd) a Clare Williams (Partneriaeth Rheilffordd y Cambrian)

4. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

5. MATERION BRYS

Dim i'w nodi

6. COFNODION

Derbyniodd y Cadeirydd gofnodion cyfarfod blaenorol y pwyllgor hwn a gynhaliwyd 31 Mawrth 2023 fel rhai cywir

7. DIWEDDARIAD GAN Y GWASANAETHAU

NETWORK RAIL

Croesawyd Tomos Roberts a Charlotte Harries (Rheolwyr Cyfathrebu Network Rail) i'r cyfarfod

Diweddariad ar uwchraddio traphont Abermaw

Adroddwyd bod gwaith uwchraddio'r bont a gwaith atgyweirio ychwanegol ar y rheilffordd wedi ei gwblhau ac y byddai'r rheilffordd rhwng Pwllheli a Machynlleth a'r llwybr cerdded ar hyd y draphont, yn ail agor 2/12/2023. Ategwyd bod digwyddiad swyddogol i ddathlu'r agoriad wedi ei drefnu yn Theatr y Ddraig ar yr 8fed o Ragfyr 2023. Cadarnhawyd bod y gwaith wedi ei gwblhau ar amser a diolchwyd i'r pwyllgor ac i'r cymunedau lleol am fod yn amyneddgar yn ystod y gwaith.

Diweddariad ar draphont Aberdyfi

Adroddwyd, fel traphont Abermaw bod traphont Aberdyfi hefyd wedi ail agor ddiwedd Hydref a bod y gwaith hwnnw o adnewyddu'r strwythur yn llawn wedi ei gwblhau yn llwyddiannus.

Diolchwyd am y diweddariad a gwerthfawrogwyd y buddsoddiad yn lleol.

Diweddariad ar Fentrau Lleol

Adroddwyd bod Tîm Lleol ar gyfer y Cambrian wedi ei greu o dan arweiniad Gwyn Rees (Cyfarwyddwr Perfformiad a Thrawsnewid Network Rail ar gyfer Cymru a Chyfarwyddwr Partneriaeth Rheilffordd Leol y Cambrian). Amlygwyd bod y tîm yn sicrhau cydweithio rhwng Network Rail a Trafnidiaeth Cymru a bod ymateb i waith y tîm hyd yma wedi bod yn gadarnhaol. Gyda chydweithrediad rhwng Trafnidiaeth Cymru a Network Rail ail gyflwynwyd trenau pedwar cerbyd ar y rheilffordd dros yr Haf. Gyda golygfeydd godidog ar hyd y Cambrian, roedd yr ymgyrch pedwar cerbyd wedi galluogi mwy o bobl i fanteisio'n llawn ar y daith boblogaidd gan gynyddu refeniw a rhoi hwb i'r economi leol. Cyfeiriwyd hefyd at waith golchi ffenestri'r cerbydau yn y gorsafoedd oedd yn amlygu un agwedd flaengar y tim at wella profiad y teithiwr.

Diolchwyd am y diweddariad

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth ddilynol:

- Amlygu balchder bod y bont yn agored a bod y rheilffordd rhwng Machynlleth a Pwllheli yn agor 2/12/23
- Bod cymeradwyaeth i'r gwaith - wedi ei gwblhau o dan amgylchiadau heriol iawn
- Er cwynion am y gwasanaeth bws oedd yn rhedeg tra bod y rheilffordd wedi cau, un cwyn swyddogol a gafwyd a hynny oherwydd llifogydd
- Bod y cyfnod wedi ymddangos yn hir yn enwedig i blant ysgol
- Diolch i Grŵp Cymuned Abermaw and ddiweddariadau cyson o'r gwaith
- Croesawu trenau pedwar cerbyd. Er hynny, **un** siwrne dychwelyd (return journey) y diwrnod oedd yn rhedeg gyda pedwar cerbyd yn ystod gwyliau'r Haf.
- Bod glanhau ffenestri'r trên yn ddatrysiad syml - gwerthfawrogi hyn
- Bod teithio am ddim yn cael ei gynnig i deithwyr dros 60 oed yn ystod y gaeaf yn unig – cais i ystyried ymestyn hyn drwy'r flwyddyn
- Diolch i Network Rail am ymweld â llwybr croesi'r cledrau ym Mhorthmadog ac am wrando ar sylwadau'r Cyngor Tref a thrigolion lleol. Croesawu penderfyniad i ddiogelu'r groesfan yn hytrach na'i chau.
- Diolch i Gail Jones (Trafnidiaeth Cymru) am gydweithio gyda Swyddfa Liz Saville Roberts i gydlynu trefniadau Gŵyl Gwrw Harlech. Yn anffodus, heb ymyrraeth yr AS, roedd ymrwymiad Trafnidiaeth Cymru yn araf iawn, ond cafwyd datrysiad yn dilyn nifer o drafodaethau.

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn a gwaith ychwanegol pellach a wnaed i'r rheilffordd ac os oedd hynny yn cynnwys gwaith addasu uchder plattform ar gyfer y trenau newydd, nodwyd bod trafodaethau yn cael eu cynnal gyda'r Tîm Rheilffordd Lleol i geisio datrysiad. Amlygwyd bod defnyddio 'Harrington Humps' wedi cael ei awgrymu - system lle gellid cynyddu uchder plattform rheilffordd am gost gymharol isel.

Gweithred:

1. **Tomos Roberts (Network Rail) i rannu datganiad i'r wasg gyda swyddfa Liz Saville Roberts AS fel bod modd cyflwyno 'Cynnig Cynnar y Dydd' yn Nhŷ'r Cyffredin i amlygu'r gwaith sydd wedi ei gyflawni.**
2. **Tomos Roberts i gysylltu gyda Cyng. Rob Triggs i drafod gwaith ar y cledrau yn Abermaw.**
3. **Cyng. Gwynfor Owen i rannu gwybodaeth gyda Network Rail ynglŷn â phroblemau erydu tir ger eiddo sydd wedi ei leoli ar dir British Rail (bellach Network Rail). Y bwriad oedd trefnu ymweliad safle.**
4. **Cais am ddiweddariad o gynlluniau / drafodaethau Network Rail a Cyfoeth Naturiol Cymru at amddiffyn y rheilffordd rhag llifogydd ym Mhwllheli – amddiffyn y rheilffordd yn flaenoriaeth.**
5. **Cais i Network Rail a Trafnidiaeth Cymru ymestyn y gwasanaeth trenau pedwar cerbyd, pob diwrnod o'r wythnos, drwy'r flwyddyn. Byddai hyn yn cynyddu referniw.**
6. **Diweddariad o sefyllfa ffordd y clogwyn ar y A493 ger Y Friog. Bod degawd ers i'r goleuadau traffig gael eu gosod a dim gweithrediad ers hynny. Tirlithriad diweddar wedi bod ger y safle – yr ardal yn fregus. Cais i gynnal cyfarfod cyhoeddus yn Neuadd Bentref Llangylennin gyda'r Aelod Cabinet y Cyng Dafydd Meurig a Steffan Jones (Pennaeth Priffyrdd, Peirianeg ac**

YGC). Gwahoddiad hefyd i Liz Saville Roberts a Mabon ap Gwynfor. LHE i gysylltu gyda Steffan Jones i amlygu'r pryderon a cheisio diweddariad erbyn y cyfarfod nesaf.

TRAFNIDIAETH CYMRU

Nid oedd Gail Jones yn bresennol yn y cyfarfod i dderbyn diweddariad.

Amlygwyd siom gan yr Aelodau nad oedd cynrychiolaeth gan Trafnidiaeth Cymru

HEDDLU TRAFNIDIAETH PRYDEINIG

Croesawyd Tomos Davies i'r cyfarfod

Cyflwynodd Tomos ei hun i'r Aelodau. Nododd ei fod wedi ei leoli yng ngorsaf yr Heddlu ym Mangor sydd gyda chynrychiolaeth dros y rheilffordd o Bwllheli i Borthmadog. Nododd bod Porthmadog i Fachynlleth o dan reolaeth Heddlu Prydeinig gorsaf Machynlleth a bod gorsaf Machynlleth bellach wedi ei staffio yn llawn. Atgoffodd yr Aelodau o gyfrifoldebau'r Heddlu Prydeinig ac fe nododd mai ychydig iawn o broblemau oedd ar y rheilffordd. Amlygodd bod y rheilffordd yn prysuro dros yr Haf, bod ychydig o drafferthion gydag ymddygiad plant ysgol a phroblemau ymddygiad gwrthgymdeithasol mewn rhai ardaloedd.

Diolchwyd am y diweddariad

Sylwadau yn codi o'r drafodaeth ddilynol:

- Diolchwyd am y gwaith. Croesawyd bod HTP yn mynychu cyfarfodydd yn y gymuned
- Awgrymu ymweliadau gan HTP ag ysgolion uwchradd lleol i drafod ymddygiad plant yn y gorsafoedd ac ar y trenau
- Diolch am y cydweithio da rhwng HTP a Heddlu Gogledd Cymru yn Machynlleth

Mewn ymateb i gwestiwn ynglŷn a gosod Teledu Cylch Cyfyng (TCC) ar rhai o orsafoedd y Cambrair nodwyd bod HTP yn cefnogi unrhyw fater fyddai yn gwneud y gorsafoedd yn ddiogel, ond byddai rhaid i Trafnidiaeth Cymru gefnogi'r fenter. Ategwyd, os oes angen ymateb i ddigwyddiad yna bod angen tecstio 61016 neu lawr lwytho'r ap 'railway guardian' – y ddau yn sicrhau bod cofnod o ddigwyddiad fyddai'n cefnogi cais am TCC.

Mewn ymateb i gais ynglŷn â chydweithio gyda Heddlu Gogledd Cymru, nodwyd bod y berthynas wedi gwella ers apwyntio Rhingyll newydd yn 2018. Ategwyd bod y sefyllfa wedi gwella a bod mwy o gydweithio

Diolchwyd am y diweddariadau

8. YMATEB I GWESTIYNAU FFURFIOL

Cyngor Tref Criccieth

Cwestiwn: A oes modd paentio stesion Criccieth? Mae 'Criccieth yn ei Blodau' yn gweithio'n galed ar welliannau a chynnal y tiroedd yno a byddai'n hwb mawr cael cot o baent i'r stesion er mwyn gwella golwg a chroesawu defnyddwyr yno.

Ateb: Yn anffodus, nid oedd Gail Jones Trafnidiaeth Cymru yn bresennol yn y cyfarfod - TC sydd yn gyfrifol am faterion paentio gorsafoedd. Nodwyd y byddai modd holi am ymateb ysgrifenedig gan TC.

Cwestiwn: Mae graffiti wedi ymddangos ar rhai o'r pontydd rhwng Criccieth a'r Graig Ddu – a oes modd i chi eu gwaredu?

Ateb NR: Gwnaed cais am fwy o fanylion am y graffiti - ei leoliad ac unrhyw luniau y gellid eu rhannu. Ategwyd y byddai modd cael y tim cymunedol allan i'w drin.

Diolchwyd am y cwestiwn

Cynghorydd Eryl Jones-Williams

Cwestiwn: Angen diweddariad o ganlyniadau arolwg diweddar (a gynhaliwyd yn ystod yr Haf) o farn teithwyr Rheilffordd y Cambrian.

Ateb: Nododd y Cyng Trevor Roberts y byddai'n cyflwyno adroddiad yn y cyfarfod nesaf ond bod rhai o'r sywladau yn mynegi pryder y byddai'r trenau newydd yn cynnig llai o seddi a thoiledau yn y cerbydau – hyn yn arwain at drenau llawn, aniogel.

Diolchwyd i Network Rail a Heddlu Trafnidiaeth Prydeinig am eu cefnogaeth ac am ymateb i'r materion a godwyd yn y Pwyllgor. Fe'i hanogwyd i sicrhau cyfathrebu clir gyda'r cyhoedd o unrhyw ddigwyddiadau / diweddariadau.

Cyfarfod nesaf i'w gynnal Gwanwyn 2024 – LHE i drefnu

Dechreuodd y cyfarfod am 10:30 a daeth i ben am 11:40

CADEIRYDD